

Protocol *Huiswerk*

---

openbare basisschool

Nelson Mandela

de andere school!

Document kenmerken:

Naam document: Protocol Huiswerk
Versienummer: 2.4
Opdrachtgever: obs Nelson Mandela
Auteur(s): Gérard Walle en Lotte van Leeuwen
Status: **vastgesteld**
Datum vaststelling: 13-02-2020

Documenthistorie			
Versie	Status	Datum	Opmerkingen
2.0	Vastgesteld	20-03-2017	Protocol vastgesteld in nieuw format
2.1	Aanpassing	01-08-2017	Aangepast schooljaar 2017-2018
2.2	Aanpassing	13-03-2018	Hoeveelheid huiswerk opbouwend aangepast
2.3	Aanpassing	28-06-2018	Protocol aangepast schooljaar 2018-2019
2.4	Aanpassing	13-02-2020	Kopje communicatie toegevoegd

Wat te verstaan onder Huiswerk?

Onder huiswerk verstaan wij werk wat mee wordt gegeven aan de kinderen om vervolgens thuis of tijdens naschoolse activiteiten gemaakt of geleerd te worden. Dit kan zijn dat het *huiswerk klassikaal* gegeven wordt of *gedifferentieerd huiswerk* en/of extra oefenstof.

Klassikaal huiswerk:

Huiswerk dat klassikaal wordt meegegeven is altijd iets wat men als groep leert. Het huiswerk is gegeven omdat dit geleerd moet worden voor een toets of omdat dit leerstof is voor bijvoorbeeld de vakken; spelling, rekenen, taal, begrijpend lezen, technisch lezen. De stof bestaat dus uit oefenstof of leerstof.

Gedifferentieerd huiswerk:

Dit is huiswerk op cognitief niveau. De kinderen die dit meekrijgen hebben moeite met bepaalde vak onderdelen, door thuis extra te oefenen is er hopelijk een toename aan kennis en kan het kind meer meekomen in de klas. Het gaat bij deze vorm van huiswerk vooral om oefenstof.

Voorwaarden huiswerk leerkrachten en ouders

Om huiswerk te kunnen maken is er een basis nodig van verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en controle. Deze verantwoordelijkheid ligt deels bij school, maar grotendeels bij ouders en kind. Op school werken wij aan cognitieve en sociale vaardigheden die het kind nodig heeft om mee te komen in de maatschappij. Om deze vaardigheden optimaal te kunnen behalen hebben we ook hulp nodig van thuis. Thuis moet er een basis worden gemaakt, zodat kinderen weten wanneer zij huiswerk moeten maken of mogen spelen (hiervoor kan een ouder om tips vragen bij de desbetreffende leerkracht).

Zelfstandigheid van het kind is belangrijk om huiswerk te maken maar daarbij heeft het kind altijd nog de mogelijkheid nodig om hulp te krijgen van iemand die cognitief sterker is. Daarbij is uitleg soms nodig. Ouders moeten de mogelijkheid hebben om deze "uitleg" altijd te kunnen navragen bij de desbetreffende leerkracht (desnoods met tolk), zodat zij thuis ook met het kind aan de slag kunnen.

Om te kunnen leren is er een basis nodig van kennis van leren → Hoe leer ik een topografie? Hoe leer ik woordjes voor Engels? De verantwoordelijkheid daarvan ligt bij de school. Vanaf het begin van de schoolloopbaan van een kind leert een kind leren op school, *zie leerlijn leren leren*. Kinderen leren belangstelling te hebben voor de wereld om hen heen, ze leren deze gemotiveerd onderzoeken en daarin taken uitvoeren, waarbij ze gebruik maken van informatie, strategieën en vaardigheden en ze leren reflecteren op eigen handelen.

In de bovenbouw is er gericht aandacht voor het leren leren. Het kind/leerkracht zal hierbij altijd de hulp van ouders kunnen inschakelen d.m.v. overhoring of aansporing.

Naast de verantwoordelijkheid en zelfstandigheid is controle belangrijk. Met controle wordt bedoeld; Heeft het leerhuiswerk of gemaakte huiswerk geholpen om het doel van het kind en de leerkracht te bereiken?

Hierbij is nabespreken van groot belang. Door het werk of geleerde na te bespreken weten de leerkrachten of het doel behaald is maar nog belangrijker is dat het kind inziet dat zijn eigen inzet hem of haar naar een hoger plan brengt. Werken loont! Daarbij zijn ouders en leerkracht weer erg belangrijk door de kinderen namelijk positief te belonen of door positieve feedback. Dit is leidend voor alle groepen binnen de school.

Voorwaarden leerkracht:

- geef doelbewust huiswerk op;
- benoem de leerdoelen van het huiswerk;
- vertel wat er gedaan moet worden en hoeveel tijd het gaat kosten;
- benoem hoe het huiswerk gecontroleerd gaat worden;
- ontwerp het huiswerk zo dat de kansen het grootst zijn dat leerlingen het zullen maken;
- houd goed toezicht op de hoeveelheid opgegeven huiswerk;
- geef feedback op het gemaakte huiswerk en laat leerlingen de gemaakte fouten verbeteren;
- laat leerlingen reflecteren op het gemaakte huiswerk;
- betrek leerlingen bij het opgeven van huiswerk; wat voor soort opdrachten ervaren zij bijvoorbeeld als nuttig;
- betrek ouders op een geschikte manier: maak verwachtingen duidelijk en geef aan dat, wanneer het hen niet lukt om hun kind te begeleiden bij het huiswerk, er samen naar een oplossing wordt gekeken.

**Voorwaarden ouders:*

Voor ouders moet helder zijn wat er van hen verwacht wordt bij de ondersteuning van het maken van huiswerk. Duidelijk moet zijn dat zij niet de rol van de leerkracht gaan overnemen. Ouders kunnen hun kinderen in verwarring brengen wanneer zij andere uitlegtechnieken hanteren dan de leerkracht.

Ondersteuning van ouders zal vooral liggen in:

- helpen met het plannen van het huiswerk (uit onderzoek blijkt dat kinderen tussen 10-14 jaar moeite hebben met plannen en daarin ondersteund moeten worden);
- het stellen van vragen, die de stof voor leerlingen duidelijker maken en samenvatten wat ze geleerd hebben;
- het belangstelling tonen in het huiswerk;
- het stimuleren van hun kind in het maken van huiswerk;
- het scheppen van de juiste voorwaarden (rustige werkplek, afspraken over tijden) voor hun kind om het huiswerk te kunnen maken.

(*Bron: Huiswerkbeleid: Westwijzer 2014 – 2017, Helmond)

Het effect van huiswerk

Hattie (2008), een professor in Auckland Nieuw-Zeeland, heeft onderzoek gedaan naar allerlei zaken die het leren van kinderen beïnvloed. Eén van zijn bevindingen is dat huiswerk maken bij jonge kinderen weinig effect sorteert, hij spreekt van een verwaarloosbaar effect. Hierbij is gekeken naar de samenhang tussen huiswerk en cognitieve prestaties van leerlingen.

Huiswerk langer dan een uur per dag pakt zelfs negatief uit. Hij stelt dat verdiepende opgaven bij huiswerk niet werken (herhalingsopgaven werken beter). Als leerlingen een lastige opgave niet kunnen maken hebben ze een docent nodig. Het effect van het huiswerk neemt toe in het vervolgonderwijs. Hoe hoger het vervolgonderwijs, hoe meer effect het huiswerk heeft op prestaties.

Cooper (2001) beschrijft dat er ook gunstige effecten zijn van huiswerk bij jonge kinderen. Huiswerk bevordert de betrokkenheid, zelfstandigheid en studievaardigheden van leerlingen. Daarbij kan huiswerk een positief effect hebben op de ouderbetrokkenheid. Ouders zien wat het kind op school leert en *kunnen* het kind positief aanmoedigen om goed te presteren.

Opbouw huiswerkbeleid obs Nelson Mandela

Onderbouw

0 -1 keer per week (vrijblijvend).

Middenbouw

1 -2 keer per week bestaande uit oefenstof / leerstof.

Bovenbouw

2 tot 3 keer per week bestaande uit oefenstof/ leerstof/presentaties, inclusief het gebruik van agenda's.

Communicatie huiswerk

Het huiswerk moet gecommuniceerd worden met ouders en/of verzorgers. Dit kan op verschillende manieren:

- Classdojo: groepsleerkracht geeft het huiswerk door aan de ouders via een groepsbericht of een foto in de tijdlijn. Dit moet voor de groepen 3 t/m groep 6 en mag ook voor groep 7 en 8 in aanvulling op het werken met de agenda.
- Agenda: groepsleerkracht geeft het huiswerk. Kinderen schrijven het op in de agenda en vervolgens communiceren zij dit thuis. Dit doen wij voor groep 7 en 8.
- Huiswerkbord in de klas (dit is een keuze van de docent en kan alleen in aanvulling op die hiervoor gemelde mogelijkheden): de groepsleerkracht schrijft het huiswerk ook op het huiswerkbord in de klas. Kinderen kunnen zo ook dagelijks zien wat het huiswerk is.

Leerlijnen

1. Taakaanpak
2. Uitgestelde aandacht / hulp vragen
3. Zelfstandig (door)werken
4. Samenwerken
5. Reflectie op werk

* Deze leerlijn is gebaseerd op de kerndoelen voor het s(b)o en op wetenschappelijk onderzoek naar sociaal competent gedrag (Joosten, 2007).

1. Taakaanpak	1	2	3	4
	<p>Luistert en kijkt naar de uitleg van een opdracht in een één op één situatie</p> <p>Wijst aan waar hij moet beginnen</p> <p>Gaat zorgvuldig met materialen om</p> <p>Voert een simpele enkelvoudige taak tot het einde uit</p> <p>Controleert of de taak klaar is (alles gebruikt)</p> <p>Pakt en ruimt zijn materialen op</p>	<p>Luistert en kijkt naar de uitleg van een opdracht in een groepsinstructie voordat hij aan de taak begint</p> <p>Kijkt hoe de leerkracht een taak aanpakt en neemt deze aanpak over</p> <p>Herhaalt de opdracht die hem is gegeven (wat ga je nu doen?)</p> <p>Begint na de uitleg met zijn taak</p> <p>Verbeterd na aanwijzingen de manier waarop hij een taak uitvoert</p>	<p>Plant met hulp van de leerkracht twee taken achter elkaar</p> <p>Voert twee taken achter elkaar uit met behulp van een planner</p> <p>Bepaalt zelf in welke volgorde hij een taak uitvoert</p> <p>Leest van het bord of taakkaart wat en hoeveel hij moet doen</p>	<p>Plant zelfstandig meerdere taken achter elkaar (binnen één vak)</p> <p>Bedenkt en vertelt hoe hij een taak gaat aanpakken</p> <p>Kiest uit twee manieren om een taak aan te pakken de beste manier</p> <p>Kijkt hoe medeleerlingen een taak aanpakken en neemt de strategie over</p> <p>Weet wanneer hij hulp nodig heeft</p> <p>Zet door en past oplossingen toe bij een taak die hij moeilijk of eng vindt</p> <p>Geeft aan wanneer hij toe is aan een moeilijkere taak</p>
	5	6	7	8
	<p>Geeft aan wat hij verwacht te kunnen: aantal taken in een bepaalde tijd</p> <p>Geeft aan wat hij verwacht te kunnen: qua eigen vaardigheden</p> <p>Plant zelfstandig meerdere taken achter elkaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - op een dagdeel - op een dag <p>Achterhaalt bij een veelvoorkomende (of belangrijke) fout waar de fout zit</p> <p>Probeert de fout herstellen</p> <p>Controleert zijn eigen taak en corrigeert waar nodig</p>	<p>Stelt zichzelf bij een bekende taak een tijdsdoel (dan moet ik het af hebben)</p> <p>Plant zelfstandig meerdere taken achter elkaar op meer dagen</p> <p>Houdt bij meerdere taken het overzicht van wat wanneer moet gebeuren (agenda, actielijstje)</p>	<p>Plant taken van een vakgebied voor een week (agendabeheer)</p> <p>Maakt een huiswerkplanning in de agenda</p> <p>Schat in hoeveel taken hij afkrijgt binnen een bepaalde tijd</p> <p>Stelt prioriteiten wanneer er meerdere dingen tegelijk moeten gebeuren</p> <p>Geeft vooraf aan bij welk resultaat hij tevreden is met zijn werk</p>	<p>Maakt een plan voor de aanpak van een klein project (volgorde van taken, duur van taken, tijdsindeling, benodigdheden)</p> <p>Maakt voor drie vakken een volledige weekplanning waarin onderscheidt is tussen instructietijd, zelfstandig werken en huiswerk</p> <p>Houdt bij zijn planning rekening met eerder ervaringen</p>

2. Uitgestelde aandacht/hulpvragen	1	2	3	4
	<p>Luistert naar de klassikale start van de les</p> <p>Begrijpt wanneer de regels voor uitgestelde aandacht gelden</p> <p>Wacht met een vraag tot de groepsleiding bij hem is</p> <p>Houdt zich aan de 4 werkregels voor het zelfstandig werken (stil zijn/zachtjes praten, blijven zitten, geen hulp vragen)</p> <p>Weet de volgorde van de ronde</p> <p>Kan de volgorde van de ronde aangeven</p> <p>Benoemt de regels voor het zelfstandig werken</p>	<p>Weet wanneer de leerkracht beschikbaar is voor hulp en wanneer niet</p> <p>Lost zelf praktische zaken/problemen op</p> <p>Kan omgaan met verschillende regels in verschillende lessituaties</p>	<p>Hanteert de afgesproken regels om problemen op te lossen (bv. hulp van medeleerling of leerkracht, op zoeken)</p>	<p>Schat in of hij na de uitleg alle taken kan maken en vraagt anders direct extra hulp in de startronde</p>

3. Zelfstandig (door)werken	1	2	3	4
	<p>Voert een korte, voorgestructureerde opdracht uit en maakt die af zonder te stoppen</p> <p>Pakt vervolgwerk na het afronden van een taak</p>	<p>Werkt 10 minuten zelfstandig aan een bekende taak</p> <p>Probeert de taak nog een keer wanneer het de eerste keer niet lukt</p> <p>Lost een klein materiaalprobleem op zonder anderen te storen (papier vol, ander potlood nodig)</p> <p>Pakt bij een probleem een wachtwerkje</p>	<p>Werkt 15 minuten zelfstandig aan een taak</p> <p>Maakt een langdurige opdracht af als daar af en toe aanwijzingen voor worden gegeven</p> <p>Maakt gebruik van hulp</p> <p>Werkt harder door om een taak af te krijgen als de leerkracht dit aangeeft</p> <p>Maakt gebruik van een wachtwerkje als hij vast loopt of lost het probleem op een andere manier op</p>	<p>Werkt 30 minuten zelfstandig aan een taak</p> <p>Volgt een stappenplan om een grotere taak uit te voeren</p> <p>Werkt zelfstandig door zonder klassikaal teken</p> <p>Hanteert de zelfstandig werken regels bij alle vakken</p> <p>Slaat een probleem over en gaat door met een andere deel van zijn werk (ook ander vakgebied)</p> <p>Zet door bij een taak die hij moeilijk of eng vindt (iets vragen aan andere leerkracht, iets uitleggen aan andere leerling, gymoefening die niet lukt)</p> <p>Werkt door bij externe afleiding (onderbouw speelt buiten, maken lawaai)</p>
	<p>5</p> <p>Werkt een uur zelfstandig aan een taak op een dag</p> <p>Houdt zelf de tijd in de gaten om op tijd het werk af te krijgen</p> <p>Begint aan een volgende taak waarvan hij weet dat hij deze zelfstandig mag en kan doen</p> <p>Werkt netjes en/of snel afhankelijk van de eisen die aan de taakuitvoering worden gesteld</p>	<p>6</p> <p>Zoekt een oplossing bij tegenslag met een taak (aanwijzingen onleesbaar, spullen onvindbaar)</p>	<p>7</p> <p>Zet zich langere tijd in voor een taak die hij niet leuk vindt of die niet lukt</p> <p>Werkt door bij interne afleiding (schrijft vragen en gedachten die afleiden op)</p>	

4. Samenspelen en samenwerken	1	2	3	4
	<p>Speelt en werkt naast andere leerlingen</p> <p>Deelt materiaal met andere leerlingen</p> <p>Voert met een medeleerling een opdracht uit onder leiding van de leerkracht</p>	<p>Vraagt of hij mee mag spelen</p> <p>Speelt zowel een leidende als volgende rol in spel</p> <p>Vraagt of hij iets mag gebruiken van een ander</p> <p>Helpt op verzoek anderen bij het uitvoeren van een taak (even helpen tillen)</p> <p>Voert met een medeleerling zelfstandig een opdracht uit en rondt de taak samen af</p>	<p>Houdt zich aan afspraken over wie, wat en waar bij het uitvoeren van een gezamenlijke opdracht</p> <p>Werkt samen in duo's aan een activiteit die beperkt overleg vraagt</p> <p>Werkt langere tijd samen met medeleerlingen bij het uitvoeren van een gezamenlijke opdracht</p> <p>Spreekt met een ander af wie wat gaat maken</p> <p>Voert zonder aansporing zijn deel van de taken uit bij het samenwerken met een medeleerling</p>	<p>Werkt samen in duo's aan een schoolopdracht (veel overleg)</p> <p>Werkt samen met kleine subgroepen (2-3 personen) met beperkt overleg</p> <p>Bespreekt een probleem onder leiding van een leerkracht</p> <p>Maakt met medeleerlingen een taakverdeling en neemt hierbij ook minder leuke taken op zich</p> <p>Laat de ander zijn eigen taak uitvoeren</p> <p>Doet aan een ander voor hoe de taak gedaan moet worden</p> <p>Helpt uit zichzelf een ander die hulp nodig heeft bij het uitvoeren van een taak</p> <p>Zegt op een aardige manier dat hij een idee van een ander niet leuk vindt</p>
	5	6	7	8
	<p>Werkt samen met kleine subgroepen (2-3 personen) aan opdrachten die veel overleg vragen.</p> <p>De leden van de subgroep:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wisselen ideeën met elkaar uit - maken afspraken over wie wat doet en houden zich hieraan - geven complimenten aan iemand die het goed doet <p>Geeft feedback aan een medeleerling waarmee hij samenwerkt (wat goed is en wat beter kan/moet)</p> <p>Past in onderling overleg tussentijds afspraken aan</p>	<p>Maakt afspraken over de taakverdeling in een subgroep (4-6 personen)</p> <p>Heeft een eigen bijdrage in het bespreken van de taakverdeling</p> <p>Legt zich neer bij een groepsbeslissing</p> <p>Helpt een ander om iets in te brengen in de groep (wat vind jij?)</p>	<p>Noemt een aantal van de eigen capaciteiten (wat kan je goed)</p> <p>Benoemt en gebruikt capaciteiten van medeleerlingen</p> <p>Zet zijn capaciteiten adequaat in</p> <p>Past zijn gedrag aan na terechte kritiek van een medeleerling</p>	<p>Neemt bij samenwerken aan een taak een leidende en volgende rol</p> <p>Benoemt naast zijn capaciteiten ook zijn beperkingen bij het uitvoeren van taken (→ en verdeelt op basis daarvan de rollen tijdens het samenwerken)</p>

5. Reflectie op werk	1	2	3	4
	<p>Vertelt na afloop van een taak wat hij heeft gedaan</p> <p>Geeft tijdens een activiteit aan dat hij het (te) makkelijk of moeilijk vindt</p> <p>Vertelt wat hij die ochtend/middag heeft gedaan mbv dagritme kaarten</p> <p>Geeft aan welke taken hij moeilijk vond en welke makkelijk</p>	<p>Vertelt wat hij die ochtend/middag heeft gedaan (zonder visuele steun)</p> <p>Controleert het gemaakte werk</p> <p>Geeft aan of de taak makkelijk of moeilijk was en of hij goed heeft gewerkt</p>	<p>Vertelt in een paar stappen hoe hij zijn taak heeft aangepakt</p> <p>Zoekt een fout op als de leerkracht vraagt nog eens goed te kijken</p> <p>Beoordeelt samen met de leerkracht hoe hij zijn taak gedaan heeft (werkwijze, snel/langzaam, resultaat)</p>	<p>Onderbouwt zijn mening over de kwaliteit van een gemaakte taak (goed, omdat)</p> <p>Kijkt naar en praat over overeenkomsten en verschillen tussen eigen en andermans werk/aanpak</p> <p>Geeft aan op welk gebied zich een probleem voordeed en welke oplossing is gekozen (bij materiaal, taak of samenwerking)</p>
	5	6	7	8
	<p>Reageert zonder boos te worden op kritiek op zijn werk</p> <p>Stelt vorderingen bij zichzelf vast (dit ging beter dan vorige keer)</p> <p>Vertelt achteraf waarom iets goed, minder goed of fout is gegaan</p> <p>Legt samen met leerkracht een relatie tussen deze beoordeling en afspraken voor de volgende keer</p> <p>Geeft aan in welke vakken hij goed en minder goed is</p> <p>Evalueert de periode van zelfstandig werken gericht op de voorbereiding, het proces en het resultaat</p>	<p>Geeft feedback op het werk van een medeleerling</p> <p>Ontvangt feedback van een medeleerling op zijn gemaakte werk</p> <p>Evalueert planning en uitvoering van zijn dag-/meerdere-dagen-/weektaak op basis van de feedback</p> <p>Reflecteert zowel op het resultaat van een taak als op het proces (hoe heb ik het aangepakt)</p> <p>Onderscheidt daarbij persoonlijke (kun je zelf beïnvloeden) en externe oorzaken</p> <p>Evalueert zijn eigen werkdag gericht op de voorbereiding, het proces en het resultaat</p> <p>Verbindt consequenties voor de volgende keer aan zijn beoordeling</p>	<p>Stelt zonodig zijn tijdsplanning bij (meer/minder tijd nodig):</p> <ul style="list-style-type: none"> - voor een eenvoudige taak - voor een taaksysteem <p>Beoordeelt of hij een uitgevoerde taak goed had voorbereid en uitgevoerd en verbindt hier consequenties aan voor de volgende keer</p> <p>Beoordeelt of hij de juiste prioriteiten heeft gesteld en geeft aan welke gevolgen dit heeft voor een volgende planning</p> <p>Past zijn werkstijl (kwaliteit t.o.v. hoeveelheid) aan waar nodig</p> <p>Schat in wat nodig is om de leerstof te beheersen (aanvullende instructie/oefenstof nodig)</p>	<p>Bespreekt met anderen hoe hij zijn project heeft aangepakt gericht op de voorbereiding, het proces en het resultaat</p> <p>Evalueert eigen werkweek (er is een balans tussen positieve en negatieve punten)</p> <p>Komt met suggesties voor aanpassingen op inhoudelijke (wat wil/moet ik leren) en procesmatige aspecten van het onderwijsleerproces</p>